

A 1797/väfärd

Käsittelijä Hyvinvointi Pohjolassa -valiokunta

Hyvinvointi Pohjolassa -valiokunnan mietintö, joka koskee
jäsenehdotusta
lasten ja nuorten ulottuvilla olevan pornon saatavuuden rajoittamisesta

Ehdotus

Hyvinvointi Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että käynnistetään selvitys siitä, miten pornon kulutus vaikuttaa lapsiin ja nuoriin Pohjoismaissa.

että selvitetään, miten voidaan ottaa käyttöön kolmannen osapuolen tarjoama iänvahvistuspalvelu (esimerkiksi pankkitunnuksilla), jolla varmistetaan pornosivuilla vierailevien täyttäneen 18 vuotta.

että pyritään tekemään Pohjoismaiden kouluista ja päiväkodeista pornovapaita esimerkiksi asentamalla koulujen tietokoneisiin ja tabletteihin pornosuodattimia tai vastaavia teknisiä ratkaisuja.

että vaaditaan internetpalveluntarjoajia tarjoamaan maksuttomia pornosuodattimia asiakkailleen.

Taustaa

Alkuperäinen ehdotus, jota käsiteltiin ensimmäistä kertaa huhtikuun teemaistunnossa Kööpenhaminassa, oli muotoiltu seuraavasti:

Sosiaalidemokraattinen ryhmä ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että otetaan käyttöön kolmannen osapuolen tarjoama iänvahvistuspalvelu (esimerkiksi pankkitunnuksilla), jolla varmistetaan pornosivuilla vierailevien täyttäneen 18 vuotta.

että pyritään tekemään Pohjoismaiden kouluista ja päiväkodeista pornovapaita esimerkiksi asentamalla koulujen tietokoneisiin ja tabletteihin pornosuodattimia tai vastaavia teknisiä ratkaisuja.

että jaetaan hyviä esimerkkejä lasten ja nuorten pornonkäyttömahdollisuuksien vähentämiseksi.

Valiokunnassa käydyn keskustelun jälkeen päätettiin, että sosiaalidemokraattinen ryhmä laatisi muistion, joka sisältää muutoksia alkuperäiseen ehdotukseen. Sosiaalidemokraattinen ryhmä on toimittanut muistion, ja sihteeristö on laatinut sen sisältämien muutosehdotusten pohjalta uuden ehdotuksen.

Nettiporno on viimeisen kymmenen vuoden ajan raaistunut. Se sisältää naisiin kohdistuvaa hyväksikäyttöä, nöyryyttämistä ja seksuaalista väkivaltaa. Pohjoismaiden ministerineuvosto laati vuonna 2006 tutkimusraportin, jonka aiheena oli nuoret, sukupuoli ja pornografia Pohjoismaissa (*Unge, køn og pornografi i Norden*). Raportista käy ilmi, että lähes kaikki lapset ja nuoret Pohjoismaissa ovat katselleet pornoa ja aloittavat sen varhain. Pojat alkavat katsoa pornoa jo 12–14-vuotiaina, Islannissa jo 11-vuotiaina. Linköpingin yliopiston tutkimuksesta käy ilmi, että vuonna 2004 pojista 11 prosenttia katsoi nettipornoa päivittäin; vuoden 2014 luku on jo yli kaksinkertainen, eikä suuntauksessa näy minkäänlaisia muutoksia.

Porno vaikuttaa poikiin ja miehiin ja lisää riskiä seksuaalisesta aggressiivisuudesta, saattaa vaikuttaa kykyyn tuntea läheisyyttä sekä saada vähättelemään naisiin kohdistuvaa väkivaltaa.

Metoo-kampanjan aikana kävi selkeästi ilmi, että monet nuoret tytöt ja naiset joutuvat seksuaalisen ahdistelun ja hyväksikäytön kohteeksi. Voidaan kysyä, miten paljon porno vaikuttaa siihen, että poikien ja miesten naiskuva vääristyy. Sen vuoksi tulee selvittää, miten nykyään niin helposti saatavilla oleva porno on vaikuttanut lapsiin ja nuoriin kaikissa Pohjoismaissa.

Lapsen oikeuksien sopimuksen mukaan lapsia tulee suojella seksuaaliselta väkivallalta ja hyväksikäytöltä esimerkiksi pornografisessa materiaalissa. Pornografiaa koskevaa lainsäädäntöä on olemassa, mutta se ei ole pysynyt digitaalisen kehityksen mukana. Pornokuva oppikirjassa on laitton, mutta koulun tableteilla ja tietokoneilla lasten ulottuvilla on pornoa ja väkivaltapelejä ja -videoita.

Koulun tulee olla turvallinen paikka kaikille lapsille. Fyysiseen ja psykososiaaliseen työympäristöön panostetaan paljon aikaa ja resursseja, mutta lasten nettimaailmasta tiedetään vähemmän. On tärkeää, etteivät oppilaat pääse kouluista ja päiväkodeista Pohjoismaissa pornosivustoille. Yksi keino vähentää pornolle altistumisen riskiä on, että koulut ja päiväkodit asentavat tietokoneisiin ja tabletteihin pornosuodattimia tai muita teknisiä ratkaisuja.

Koululla on luonnollisesti myös laajempi tehtävä pyrkiä torjumaan pornon välittämää kuvaa seksistä esimerkiksi hyvän seksuaalikasvatuksen kautta. On itsestään selvää, ettei kouluympäristössä saa esiintyä seksuaalista väkivaltaa tai hyväksikäyttöä, ja se on jokaisen koulun vastuulla.

Isossa-Britanniassa on päätetty ottaa käyttöön iänvarmistus, mikä tarkoittaa sitä, että voidakseen katsella pornoa käyttäjän on todistettava olevansa yli 18-vuotias. Meidän tulee seurata tarkasti Ison-Britannian kehitystä ja arvioida, sopsisiko vastaava

ratkaisu Pohjoismaihin. Toimivan iänvarmistuksen avulla voitaisiin ottaa käyttöön 18 vuoden ikäraja pornoon samalla tavalla kuin tupakkaan, alkoholiin ja uhkapeleihin.

Uusi tekniikka tekee pornon levittämisestä ja löytämisestä helppoa, ja kehitys on kaikkialla Pohjoismaissa samankaltaista. Siksi on tärkeää jatkaa työtä asian parissa ja löytää ratkaisuja, joiden avulla vähennetään lasten ja nuorten mahdollisuuksia katsoa pornoa. On myös selvitettävä mahdollisuutta vaatia internetpalveluntarjoajia tarjoamaan maksuttomia pornosuodattimia asiakkailleen.

Valiokunnan näkemykset

Asiaa käsiteltiin uudestaan istunnon yhteydessä pidetyssä valiokunnan kokouksessa 29. lokakuuta 2019. Valiokunnan jäsenet toivat esiin, että rajoitukset ovat teknisesti vaikeita toteuttaa, koska nuoret ovat erittäin taitavia löytämään haluamansa verkossa käytettävistä teknisistä estoista huolimatta. Toisaalta joku on saanut tietää ohjelmoijalta, että rajoitukset ovat mahdollisia, mikäli yleinen paine kasvaa nykyisestä tarvittavan suureksi.

Valiokunnan mielestä on myös tärkeää tuoda asia esille, sillä 79 prosenttia vanhemmista ei usko lapsensa katsovan pornoa. On tärkeää lisätä tietoisuutta kouluissa ja vanhempien keskuudessa.

Ehdotuksen taustana olivat raportit verkossa levitettävästä kidutuksen kaltaisesta pornosta.

Äänestyksen jälkeen Hyvinvointi Pohjolassa -valiokunta päätti jatkaa ehdotuksen käsittelyä.

Kööpenhaminassa 28. tammikuuta 2020

Eva Lindh (S)

Guðmundur Ingi Kristinsson (Flf)

Heli Järvinen (vihr.)

Høgni Hoydal (T)

Kaisa Juuso (ps.)

Kasper Roug (S)

Kim Berg (S)

Liselott Blixt (DF)

Nils Sjøberg (RV)

Nina Sandberg (A)

Per-Arne Håkansson (S)

Solveig Horne (FrP)

Varauma

Konservatiivinen ryhmä esitti päätökseen varauman.

Konservatiivinen ryhmä ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto ei jatka jäsen ehdotuksen (A 1797/välfärd) käsittelyä.

Kööpenhaminassa 28. tammikuuta 2020

Bente Stein Mathisen (H)

Solveig Sundbø Abrahamsen (H)

Maria Stockhaus (M)